МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради
Протокол 18.06.2025 № 6

Голова вченої ради
чл.-кор. НАМН України професор

_____ Олександр ТОЛСТАНОВ

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Антикризовий менеджмент системи соціального захисту
(назва дисципліни)

Публічного управління, адміністрування та соціальної роботи
(назва кафедри)

Освітньо-професійна програма	Соціальна робота
Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Спеціальність	110 Соціальна робота та консультування
Спеціалізація	_____
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Мова навчання	українська
Статус освітнього компоненту	обов'язковий
Обсяг освітнього компоненту	4 кредити / 120 годин

Київ – 2025

Робочу програму освітнього компонента «Антикризовий менеджмент системи соціального захисту» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Соціальна робота», навчального плану підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю «Соціальна робота та консультування» та відповідних нормативних документів.

РОЗРОБНИК:

_____ Мілена КРАВЧЕНКО, професор кафедри публічного управління, адміністрування та соціальної роботи, д-р наук з держ. упр., професор

Робочу програму освітнього компонента обговорено та схвалено на засіданні кафедри публічного управління, адміністрування та соціальної роботи
Протокол від «14» квітня 2025 року № 9
Завідувач кафедри _____ Лариса МЕЛЬНИЧУК, д-р наук з держ.упр.

Погоджено з гарантом ОПП:

_____ Лариса МЕЛЬНИЧУК, завідувач кафедри публічного управління, адміністрування та соціальної роботи, д-р наук з держ. упр.

Робочу програму освітнього компонента обговорено та схвалено на засіданні вченої ради Інституту післядипломної освіти
Протокол від «30» 04 2025 року № 5

Голова ВР _____ Олена ШАРІКАДЗЕ, директор Інституту післядипломної освіти, д.мед.н., професор

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри публічного управління, адміністрування та соціальної роботи
Протокол від «28» травня 202_ року № 7

Завідувач кафедри _____ / Мельничук Л. М., д-р наук з держ. упр.
(підпис) (Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, вчене звання, науковий ступінь)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри публічного управління, адміністрування та соціальної роботи
Протокол від «31» 08 2026 року № 10
Завідувач кафедри _____ Л. Мельничук
(підпис) (Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, вчене звання, науковий ступінь)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол від «___» _____ 202_ року № ___
Завідувач кафедри _____ _____
(підпис) (Ім'я, ПРІЗВИЩЕ, вчене звання, науковий ступінь)

© Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, 2025

ЗМІСТ

№ з/п	Розділ	Стор.
1.	Опис освітнього компонента	4
2.	Мета та завдання освітнього компонента. Кваліфікаційна характеристика здобувача вищої освіти	5
3.	Програма освітнього компонента (тематика)	6
4.	Структура освітнього компонента (навчально-тематичний план викладання)	6
5.	Теми практичних занять	7
6.	Самостійна робота. Організація самостійної роботи здобувача вищої освіти	8
7.	Індивідуальні навчально-дослідні завдання (для здобувачів денної форми здобуття освіти)	9
8.	Тематика та завдання для виконання контрольних робіт для здобувачів заочної форми здобуття освіти	12
9.	Методи навчання	14
10.	Перелік питань для підсумкового контролю	14
11.	Критерії та порядок оцінювання результатів навчання	15
12.	Рекомендовані література та джерела (наукова та навчальна література, нормативно-правові акти, Інтернет-ресурси)	15

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Освітній компонент «Антикризовий менеджмент системи соціального захисту» є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Соціальна робота».

Загальний опис освітнього компонента подано в таблиці 1.

Таблиця 1

<table>
<tr><th rowspan="2">Найменування показників</th><th rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь</th><th colspan="2">Характеристика освітнього компонента</th></tr>
<tr><th>денна форма здобуття освіти</th><th>заочна форма здобуття освіти</th></tr>
<tr><td rowspan="11">Кількість кредитів – 4

Статус - обов'язковий компонент освітньо-професійної програми «Соціальна робота»

Загальна кількість годин – 120

Розподіл годин для денної форми навчання: аудиторних – 42 самостійної роботи – 78

Розподіл годин для заочної форми навчання: аудиторних – 20 год.; самостійної роботи – 100 год</td><td rowspan="3">Галузь знань
І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення</td><td colspan="2">Обов'язковий</td></tr>
<tr><td colspan="2">Рік підготовки</td></tr>
<tr><td>1</td><td>1</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Спеціальність
І10 Соціальна робота та консультування</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>2</td><td>2</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>14</td><td>8</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Освітній ступінь
магістр</td><td colspan="2">Практичні</td></tr>
<tr><td>28</td><td>12</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>78</td><td>100</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: іспит</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td></tr>
</table>

Міждисциплінарні зв'язки: Освітній компонент «Антикризовий менеджмент системи соціального захисту» базується на вивченні дисциплін «Соціальна і гуманітарна політика», «Міжнародні стандарти та національне законодавство щодо забезпечення права людей на належний рівень життя. Крім того, отримані знання можуть бути використані при підготовці кваліфікаційної роботи та практичної діяльності у сфері соціальної роботи.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Освітній компонент «Антикризовий менеджмент системи соціального захисту» є важливою складовою формування профілю фахівця у галузі соціальної роботи і належить до циклу дисциплін професійної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня магістра за спеціальністю І10 Соціальна робота та консультування.

Мета освітнього компонента: формування у свідомості здобувачів вищої освіти теоретичних основ антикризового менеджменту системи соціального захисту, його сутності, особливостей, проблем та тенденцій розвитку в Україні, вироблення навичок застосування одержаних теоретичних знань у практичній діяльності.

Завданнями вивчення освітнього компонента є:

– вивчення сутності, функцій та принципів антикризового менеджменту, а також його особливостей у соціальній сфері;

– розуміння специфіки застосування антикризового менеджменту соціально вразливих категорій громадян;

– оволодіння навичками розробки механізмів та інструментів антикризового менеджменту системи соціального захисту в умовах війни та повоєнного розвитку, вироблення рекомендацій для підвищення ефективності функціонування вітчизняної системи соціального захисту населення з урахуванням міжнародного досвіду.

У результаті вивчення освітнього компонента здобувачі вищої освіти набувають такі компетентності:

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ФК 2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

ФК 8. Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень.

ФК 17. Здатність до планування, організації, координації, моніторингу соціальної роботи, оцінювання потреб у соціальних послугах

Soft skills: саморозвиток, здатність логічно і системно мислити, критичне мислення, вирішення проблем, прийняття обґрунтованих рішень, проведення презентацій.

У результаті вивчення освітнього компонента здобувачі вищої освіти досягають таких програмних результатів:

ПРН 1. Розв’язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 4. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.

ПРН 6. Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості.

ПРН 8. Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях.

ПРН 9. Виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання.

3. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ТЕМАТИКА)

Тема 1. Сутність антикризового менеджменту.

Поняття «криза», «антикризовий менеджмент», «антикризове управління». Функції та принципи антикризового менеджменту. Механізм та технології антикризової діяльності. Етапи антикризового управління, вимоги до їх діагностики, доцільний вибір напрямів першочергових дій. Інструменти антикризового управління.

Тема 2. Особливості антикризового менеджменту в соціальній сфері.

Антикризовий менеджмент у соціальній сфері: мета, завдання, функції, принципи. Умови успішного впровадження антикризового менеджменту в соціальній сфері з урахуванням поточної ситуації, нормативно-правового забезпечення та ресурсних можливостей. Сутність кейс-менеджменту як складової антикризового управління в соціальній сфері.

Тема 3. Антикризовий менеджмент осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Право на соціальний захист та ідентифікація соціальних ризиків. Чинники, що можуть зумовити складні життєві обставини. Реципієнти та система управління наданням державної соціальної допомоги та соціального обслуговування. Зміна підходів до надання соціальних послуг: централізовані та децентралізовані моделі управління. Поняття ведення випадку (case management), кризове втручання, мультидисциплінарна команда, міжвідомча координація, доступність послуг.

Тема 4. Специфіка антикризового менеджменту соціально вразливих категорій громадян.

Сучасні підходи до вирішення проблем осіб з інвалідністю, система раннього втручання для сімей з дітьми, які мають порушення розвитку. Система управління та робота з внутрішньо переміщеними особами. Організація роботи з військовослужбовцями: забезпечення соціального та правового захисту. Соціальні проєкти як дієвий механізм антикризового менеджменту. Міжнародний досвід соціального підприємництва для України: антикризовий менеджмент.

Тема 5. Планування, моніторинг та оцінювання ефективності антикризової політики у сфері соціального захисту на основі реальних потреб цільових груп.

Методологія визначення та аналізу реальних потреб цільових груп. Концептуальні основи антикризової політики у сфері соціального захисту. Процес формування та реалізації антикризової політики у сфері соціального захисту. Інструменти та механізми впровадження антикризової політики. Проведення моніторингу надання та оцінки якості системи соціального захисту. Використання даних моніторингу та оцінювання для корекції політики та прийняття рішень.

Тема 6. Вітчизняний та закордонний досвід антикризового менеджменту.

Особливості та виклики антикризового управління в українських реаліях (військовий конфлікт, економічна нестабільність, реформи). Аналіз кейсів українських компаній та державних інституцій у подоланні криз. Роль державного управління та законодавчої бази в антикризовому реагування в Україні. Міжнародні стандарти та рекомендації з антикризового менеджменту. Порівняльний аналіз підходів до антикризового управління в різних економічних та політичних системах. Кейс-стаді успішних прикладів антикризового управління в різних країнах та умовах.

Тема 7. Антикризовий менеджмент системи соціального захисту в умовах війни та повоєнного розвитку.

Подолання соціогуманітарної кризи і гуманітарна допомога: ключові аспекти. Організація надання соціального захисту в умовах воєнного стану. Безбар'єрність та інклюзивність в умовах війни. Розширення суб'єктності системи соціального захисту. Діяльність волонтерських організацій. Міжнародна співпраця в соціальній сфері.

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИКЛАДАННЯ)

Назва змістових модулів, тем	Кількість годин	
	денна форма здобуття освіти	
	Усього	в тому числі

		Лекції	Практичні	СР
Тема 1. Сутність антикризового менеджменту.	16	2	4	10
Тема 2. Особливості антикризового менеджменту в соціальній сфері.	16	2	4	10
Тема 3. Антикризовий менеджмент осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах.	18	2	4	12
Тема 4. Специфіка антикризового менеджменту соціально вразливих категорій громадян.	18	2	4	12
Тема 5. Планування, моніторинг та оцінювання ефективності антикризової політики у сфері соціального захисту на основі реальних потреб цільових груп.	18	2	4	12
Тема 6. Вітчизняний та закордонний досвід антикризового менеджменту.	16	2	4	10
Тема 7. Антикризовий менеджмент системи соціального захисту в умовах війни та повоєнного розвитку.	16	2	4	10
Підсумковий контроль - іспит	2			2
Усього годин:	**120**	**14**	**28**	**78**

Назва змістових модулів, тем	**Кількість годин**			
	заочна форма здобуття освіти			
	Усього	**в тому числі**		
		Лекції	**Практичні**	**СР**
Тема 1. Сутність антикризового менеджменту.	16	2	2	12
Тема 2. Особливості антикризового менеджменту в соціальній сфері.	15	1	2	12
Тема 3. Антикризовий менеджмент осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах.	15	1	2	12
Тема 4. Специфіка антикризового менеджменту соціально вразливих категорій громадян.	14	1	1	12
Тема 5. Планування, моніторинг та оцінювання ефективності антикризової політики у сфері соціального захисту на основі реальних потреб цільових груп.	14	1	1	12
Тема 6. Вітчизняний та закордонний досвід антикризового менеджменту.	14	1	1	12
Тема 7. Антикризовий менеджмент системи соціального захисту в умовах війни та повоєнного розвитку.	14	1	1	12
Контрольна робота	8	-	-	8

Підсумковий контроль - іспит	10		2	8
Усього годин:	**120**	**8**	**12**	**100**

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Сутність антикризового менеджменту

1. Поняття «криза», «антикризовий менеджмент», «антикризове управління».
2. Функції та принципи антикризового менеджменту.
3. Механізм та технології антикризової діяльності.
4. Етапи антикризового управління, вимоги до їх діагностики, доцільний вибір напрямів першочергових дій.
5. Інструменти антикризового управління.

Література: [20, 23-25, 46-53].

Тема 2. Особливості антикризового менеджменту в соціальній сфері.

1. Антикризовий менеджмент у соціальній сфері: мета, завдання, функції, принципи.
2. Умови успішного впровадження антикризового менеджменту в соціальній сфері з урахуванням поточної ситуації, нормативно-правового забезпечення та ресурсних можливостей.
3. Сутність кейс-менеджменту як складової антикризового управління в соціальній сфері.

Література: [21, 23-25, 46-53].

Тема 3. Антикризовий менеджмент осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах.

1. Право на соціальний захист та ідентифікація соціальних ризиків.
2. Чинники, що можуть зумовити складні життєві обставини.
3. Реципієнти та система управління наданням державної соціальної допомоги та соціального обслуговування.
4. Зміна підходів до надання соціальних послуг: централізовані та децентралізовані моделей управління.
5. Поняття ведення випадку (case management), кризове втручання, мультидисциплінарна команда, міжвідомча координація, доступність послуг.

Література: [9, 24-25, 46-53].

Тема 4. Специфіка антикризового менеджменту соціально вразливих категорій громадян.

1. Сучасні підходи до вирішення проблем осіб з інвалідністю, система раннього втручання для сімей з дітьми, які мають порушення розвитку.
2. Система управління та робота з внутрішньо переміщеними особами.
3. Організація роботи з військовослужбовцями: забезпечення соціального та правового захисту.

4. Соціальні проєкти як дієвий механізм антикризового менеджменту.

5. Міжнародний досвід соціального підприємництва для України: антикризовий менеджмент.

Література: [1-17, 23, 34-38, 46-53].

Тема 5. Планування, моніторинг та оцінювання ефективності антикризової політики у сфері соціального захисту на основі реальних потреб цільових груп.

1. Процес формування та реалізації антикризової політики у сфері соціального захисту.

2. Проведення моніторингу надання та оцінки якості системи соціального захисту.

Література: [21, 30-33, 34-38, 46-53].

Тема 6. Вітчизняний та закордонний досвід антикризового менеджменту.

1. Успішні антикризові практики європейських країн у сфері соціального захисту населення.

2. Міжнародні антикризові практики у сфері соціального захисту населення.

3. Вітчизняні антикризові практики європейських країн у сфері соціального захисту населення.

Література: [21, 34-38, 46-53].

Тема 7. Антикризовий менеджмент системи соціального захисту в умовах війни та повоєнного розвитку.

1. Подолання соціогуманітарної кризи і гуманітарна допомога: ключові аспекти.

2. Організація надання соціального захисту в умовах воєнного стану.

3. Безбар'єрність та інклюзивність в умовах війни.

4. Розширення суб'єктності системи соціального захисту.

5. Діяльність волонтерських організацій.

6. Міжнародна співпраця в соціальній сфері.

Література: [9, 17, 21, 34-38, 46-53].

6. САМОСТІЙНА РОБОТА. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота має на меті формування пізнавальної активності здобувачів вищої освіти, засвоєння ними основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості тощо.

№ з/п	Назва теми та зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	*Тема 1. Сутність антикризового менеджменту.*	9	12

	Завдання: 1. Вивчити теоретичний матеріал 2. Підготувати повідомлення до практичних занять відповідно до запропонованих планів їх проведення 3.Здійснити самоперевірку знань контрольних питань		
2.	*Тема 2. Особливості антикризового менеджменту в соціальній сфері.* Завдання: 1. Опрацювати лекційний матеріал. 2. Підготувати повідомлення до практичних занять відповідно до запропонованих планів їх проведення 3.Здійснити самоперевірку знань контрольних питань	9	20
3.	*Тема 3. Антикризовий менеджмент осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах.* Завдання: 1. Опрацювати лекційний матеріал. 2. Підготувати повідомлення до практичних занять відповідно до запропонованих планів їх проведення 3.Здійснити самоперевірку знань контрольних питань	9	20
4	Тема 4. *Специфіка антикризового менеджменту соціально вразливих категорій громадян.* Завдання: 1. Опрацювати лекційний матеріал. 2. Підготувати повідомлення до практичних занять відповідно до запропонованих планів їх проведення 3.Здійснити самоперевірку знань контрольних питань	9	20
5	*Тема 5. Планування, моніторинг та оцінювання ефективності антикризової політики у сфері соціального захисту на основі реальних потреб цільових груп.* Завдання: 1. Опрацювати лекційний матеріал. 2. Підготувати повідомлення до практичних занять відповідно до запропонованих планів їх проведення 3.Здійснити самоперевірку знань контрольних питань	9	20
6	*Тема 6. Вітчизняний та закордонний досвід антикризового менеджменту.* Завдання: 1. Опрацювати лекційний матеріал. 2. Підготувати повідомлення до практичних занять відповідно до запропонованих планів їх проведення 3.Здійснити самоперевірку знань контрольних питань	9	
7	*Тема 7. Антикризовий менеджмент системи соціального захисту в умовах війни та повоєнного розвитку.* Завдання: 1. Опрацювати лекційний матеріал. 2. Підготувати повідомлення до практичних занять відповідно до запропонованих планів їх проведення 3.Здійснити самоперевірку знань контрольних питань	8	20
8	*Виконання та підготовка до контрольних заходів*	16	16
	Разом:	**78**	**100**

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ (ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ДЕННОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ)

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності здобувачів вищої освіти, результати якої використовуються у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни.

Мета: прищеплення та розвиток навичок і вмінь самостійної роботи над науковою літературою, аналітичного мислення, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення теоретичних знань з дисципліни та їх застосування на практиці.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, практичних занять, самостійної підготовки і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Завдання для науково-дослідної роботи:

Підготувати повідомлення-презентацію на одну із запропонованих тем з навчальної дисципліни (на вибір).

Час, потрібний для виконання індивідуального завдання, складає 8 годин самостійної роботи. Виконання, оформлення та захист індивідуальної роботи здійснюється слухачем в індивідуальному порядку відповідно до рекомендацій викладача.

Оцінюється робота у 10 балів. Критерії оцінювання індивідуальної роботи:

- своєчасність виконання;
- повнота викладу матеріалу;
- якість виконання завдання;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань.

8. ТЕМАТИКА ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

7.1. Виконання контрольної роботи передбачає письмове розв’язання завдань за відповідним варіантом. Кожен варіант включає завдання з тематики, визначеної навчальною програмою з даної дисципліни.

7.2. Методика розподілу варіантів контрольних робіт визначається викладачем.

7.3. Контрольна робота з дисципліни складається з двох частин:

- теоретична частина: поглиблена відповідь на теоретичне питання),
- практична частина: передбачає самостійний аналіз здобувачами вищої освіти визначених викладачем практичних аспектів.

7.4. Контрольна робота виконується державною (українською) мовою.

7.5. Контрольна робота повинна мати самостійний характер. Здобувач вищої освіти може спиратися у своїй роботі на відповідну навчальну і

монографічну літературу з даної проблеми. Недопустимо запозичення тексту, фактичних даних із літературних джерел без посилання на них.

7.6. Контрольна робота виконується та надсилається для перевірки у міжсесійний період, але не пізніше як за 30 днів до початку сесії для заочної форми навчання, передбаченої навчальним планом

7.7. Обсяг контрольної роботи не повинен перевищувати 15 сторінок комп'ютерного тексту.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Поняття та зміст антикризового менеджменту в сучасній реальності.
2. Характеристика та особливості антикризового менеджменту в соціальній сфері.
3. Сутність антикризового менеджменту системи соціального захисту.
4. Види та особливості систем соціального захисту країн світу.
5. Система соціального захисту в умовах сучасних викликів.
6. Інститути громадянського суспільства в системі соціального захисту як складова антикризового менеджменту.
7. Поняття соціальних ризиків у системі соціального захисту.
8. Поняття, мета, функції, критерії надання соціальної допомоги.
9. Політика держави щодо соціально вразливих верств населення.
10. Шляхи зниження рівня бідності в країнах Європи.
11. Особливості надання соціальних послуг у країнах Європи.
12. Антикризові заходи пенсійного забезпечення країн світу.
13. Пенсійна реформа в Україні: причини, проблеми, рішення.
14. Сучасні підходи до антикризового менеджменту системи соціального захисту в країнах ЄС.
15. Сутність і зміст антикризового менеджменту вітчизняної системи соціального захисту.
16. Механізми формування та реалізації антикризової політики соціального захисту.
17. Сучасний стан, проблеми та виклики антикризової політики у сфері соціального захисту населення України.
18. Особливості антикризової політики соціального захисту в умовах інтеграції України в ЄС.
19. Напрями та заходи підвищення ефективності антикризового менеджменту соціального захисту в країнах світу.
20. Особливості європейської політики щодо біженців у системі антикризового управління.
21. Політика Європи щодо зовнішніх трудових мігрантів як складова антикризового менеджменту.
22. Сутність кейс-менеджменту як складова антикризового управління.
23. Сучасні підходи до зростання добробуту та підвищення якості життя громадян.
24. Внутрішньо переміщені особи як об'єкти антикризового менеджменту системи соціального захисту.

25. Еволюція антикризового менеджменту для осіб з інвалідністю.

26. Сучасні підходи до системи раннього втручання для сімей з дітьми, які мають порушення розвитку.

27. Соціальний захист військовослужбовців та створення системи антикризового менеджменту в умовах війни та повоєнного розвитку.

28. Успішні антикризові практики країн світу у сфері соціального захисту населення.

29. Соціальні проєкти як дієвий механізм антикризового менеджменту.

30. Міжнародний досвід соціального підприємництва для України: антикризовий менеджмент.

31. Власна тема здобувача

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для активізації процесу навчання здобувачів освіти в ході вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології та засоби:

- на лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів освіти на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; здобувачі освіти заохочуються до критичного сприймання нового матеріалу; використовуються наочні матеріали; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо;

- на практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв’язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Обов’язковими елементами активізації навчальної роботи здобувачів освіти є чіткий контроль відвідування здобувачами освіти занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

10. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

9.1. До переліку питань для підсумкового контролю виносяться найбільш важливі для опанування дисципліною питання, які об’єднують та узагальнюють окремі позиції, що вивчалися під час навчання, закріплюють та перевіряють ступінь опанування найважливішими навичками та компетенція ми.

9.2. Перелік питань для підсумкового контролю надається здобувачам вищої освіти на початку семестру вивчення дисципліни.

11. КРИТЕРІЇ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контроль і оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів освіти складається з двох етапів:

- поточного контролю роботи здобувачів освіти;
- підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється в процесі вивчення дисципліни і проводиться у терміни, які визначаються календарним планом.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння теоретичного матеріалу, вироблення умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми, умінь публічно чи письмово представити матеріал (презентація).

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів освіти є:

- систематичність, активність, своєчасність та результативність роботи над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- виконання індивідуального завдання/контрольної роботи.

Поточний контроль знань, вмінь та навичок здобувачів освіти передбачає застосування таких видів: тестові завдання; обговорення проблеми, дискусія; аналіз конкретних ситуацій; ділові ігри (кейс-методи); презентації результатів роботи; тощо. Оцінювання здійснюється за національною шкалою. Оцінювання результатів навчання з навчальної роботи здобувача з дисципліни здійснюється шляхом встановлення відповідного рівня знань на практичних заняттях, результатів самостійної роботи, виконання індивідуальних навчально-дослідних (для денної форми навчання) та контрольних робіт (для заочної форми навчання) з дисципліни.

На останньому практичному занятті визначається накопичувальний бал поточної успішності за формулою: сума усіх оцінок за поточну діяльність поділена на кількість завдань (тем) та помножена на 12. Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може набрати під час вивчення дисципліни: за поточну навчальну діяльність 60 балів, за результатами підсумкового контролю 40 балів. Підсумкова оцінка успішності з освітнього компонента для здобувачів, які успішно виконали програму освітнього компонента, є простою сумою оцінки за поточну та підсумкову успішність.

Відповідність оцінок за національною та 100-бальною шкалами подано у таблиці 1.

Таблиця 1

Національна оцінка	**Бали за поточне оцінювання**	**Бали за підсумкове оцінювання**	**Загальна оцінка з дисципліни**
«5» (відмінно)	54-60	36-40	90-100
«4» (добре)	42-53	28-35	70-89
«3» (задовільно)	36-41	24-27	60-69
«2» (незадовільно)	0-35	0-23	59 та нижче

Результати оцінювання навчання здобувача вищої освіти заноситься у відомість обліку успішності та індивідуальний план здобувача вищої освіти.

За рейтинговою шкалою ECTS оцінюються досягнення студентів з освітнього компонента, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів, шляхом ранжування, а саме:

Оцінка ЄКТС	**Статистичний показник**
«A»	Найкращі 10% студентів
«B»	Наступні 25% студентів
«C»	Наступні 30% студентів
«D»	Наступні 25% студентів
«E»	Останні 10% студентів

Шкала ЄКТС є відносною та встановлює належність студента до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА

12.1. Нормативно-правові акти:

1. Загальна декларація прав людини. URL: https://ips.ligazakon.net/document/MU48001D
2. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Рада Європи. Офіційний вісник України. 1998 р., № 13, /№ 32. с. 270.
4. Конвенція про права інвалідів. Офіційний вісник України. 2010. № 17. Ст. 3496
5. Європейська соціальна хартія (переглянута). Відомості Верховної Ради України. 2006. № 43. Ст.418
6. Про внесення змін до деяких законів України щодо надання соціальних послуг у разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях (надання послуг екстренно/кризово): Закон України від 14.04.2022 № 2193-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1169-23#Text
7. Про затвердження Порядку проведення моніторингу надання та оцінки якості соціальних послуг: постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 449. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/449-2020-%D0%BF#Text
8. Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/ територіальної громади у соціальних послугах: наказ Мінсоцполітики України від 19.04.2023 №1169-23. URL : https://zakon.rada.gov.ua
9. План дій Ради Європи для України на 2023-2026 роки «Стійкість, відновлення та відбудова» URL : https://rm.coe.int/action-plan-ukraine-2023-2026-ukr/1680aa8282

10. Керівні принципи ООН з питань внутрішнього переміщення, 1998. URL: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/IDPersons/GPUkrainian.pdf

11. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 18.07.2022 № 2417-IX. URL : https://zakon.rada.gov.ua

12. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 № 1706-VII (із змінами). URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text

13. Про внесення змін до деяких законів України щодо формування комплексної державної підтримки та підвищення соціальних гарантій для сімей з особами з інвалідністю: Закон України від 19 серпня 2026 року № 4955-IX. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4955-20#Text

14. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text12.1.15.

15. Національна стратегія у сфері прав людини: указ Президента України від 24.03.2021 №119. URL: https://zakon.rada.gov.ua

16. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року "Про Стратегію людського розвитку": указ Президента України від 02.06.2021 №225/2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua

17. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року: розпорядження КМУ від 14 квітня 2021 р. № 366-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua

12.2. Основна література:

18. Мельничук Л. М., Кравченко М. В. Політика інклюзивного розвитку: проблеми впровадження в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення. Modernization of Public Authorities in the Digital State Format: Challenges and Prospects under Martial Law and Postwar Reconstruction : scientific monograph. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2025. 608 p. - C.417-438. DOI https://doi.org/10.30525/978-9934-26-571-6-20

19. Управління соціальним і гуманітарним розвитком: навч. посіб. / [авт. кол.: В. М. Купрійчук, М. В. Кравченко, В. П. Трощинський та ін.] за заг. ред. В. М. Купрійчука, М. В. Кравченко. Житомир: Видавництво ЖДУ імені Івана Франка, 2025. 200 с.

20. Стратегічне управління. Антикризове управління : навч. посіб. / О.М. Кібік [та ін.]. Одеса : Фенікс, 2019. 203 с.

21. Капінос Г., Ларіонова К.. Проблеми управління сталим розвитком України в умовах війни. *Modeling the development of the economic systems*. 2023. № 1. С. 93–103. URL: https://doi.org/10.31891/mdes/2023-7-13

22. Довбня С. Б., Чабанець Т. М. Інноваційне стратегічне планування : [монографія]. Дніпро : Ліра, 2020. 206 с.

23. Дурман М. О., Дурман О. Л. Сутність антикризового управління та принципи його здійснення. *Вісник ХНТУ*. 2021. № 1 (76). С. 153–161.

24. Оцінка ефективності програм соціальної підтримки за даними спеціального опитування населення / Черенько Л.М., Полякова С.В., Шишкін В.С. та ін.; Нац. акад. наук. Укр., Ін-т демогр. та соц. дослідж. ім. М.В. Птухи. Ел. видання. Київ, 2020.

25. Інвестування в соціальний розвиток (інфраструктурний аспект) / Новіков В.М., Новіков В.М., Макарова О.В., Откидач М.В. / тех. ред. Герасименко І.В.: Нац. акад. наук. Укр., Ін-т демогр. та соц. дослідж. ім. М.В. Птухи. Ел. видання. Київ, 2020.

26. Геєць В. Ознаки соціальної якості життя воєнного часу в Україні й завдання її повоєнного піднесення. *Економіка України*. 2024. №4(749), С. 3–35.

27. Албул І. В. Експертиза якості соціальної роботи: сутність та завдання. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2022. №2(9).

28. Жук О. М. Організаційно-правові засади контролю в системі соціального забезпечення в Україні на сучасному етапі. *Економічний форум.* 2021. No 1 (2). С. 147-154.

29. Суровцева І. Ю., Николаєва В. І. Державний контроль за якістю надання соціальних послуг як чинник конкурентоздатності соціальної роботи. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2022. Том 33 (72) No 4. С. 72-76.

30. Шаповалова Т. Роль моніторингу і оцінювання соціальних проєктів та програм у підвищенні якості соціальних послуг. *Економічний аналіз.* 2020. Том 30. № 1. Частина 2. С.180–186.

31. Kravchenko, M. (2022). Public policy in the sphere of children's social protection in war conditions. *Youth in Central and Eastern Europe*, 9(14), 55–61. https://doi.org/10.24917/ycee.9644

32. Kravchenko M. Violation and protection of children's rights during the war. Порушення та захист прав дітей під час війни. *Social Studies: Theory and Practice*. Vol. 12. No. 1. 2022. DOI: 10.34858/sstp.1.2022.1

33. Кравченко М.В. Надання послуги раннього втручання для сімей з дітьми, які мають порушення розвитку, в умовах війни. *Публічно-управлінські та цифрові практики*. 2024. Вип. 1. С.72-83

34. Кравченко М. В. Сучасні підходи до нормативно-правового регулювання трудових відносин працевлаштування людей з особливими потребами. *Наукові інновації та передові технології. Серія «Управління та адміністрування».* 2024. № 11(39). С. 127-139.

35. Кравченко М.В. Політика соціального захисту осіб з інвалідністю в умовах війни. *Наукові перспективи* 2024. № 7(49) https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-7(49)-367-380

36. S.Petkun, M.Kravchenko, T.Yaroshovets, O.Kulinich Розвиток цифрових послуг в Україні. Khazar Journal of Humanities and Social Sciences. 2023. Vol.26, No1, С. 134-146. DOI: https://doi.org/10.5782/.kjhss.2023.134.146

37. Мельничук Л.М., Кравченко М.В. Сучасна теорія та практика соціального підприємництва в Україні: *Публічне управління та соціальна робота.* Том 2 (2024). DOI https://doi.org/10.32782/3041-1319/2024-2-10

38. Кравченко М.В. Соціальні послуги територіальних громад України: актуальні потреби, проблеми, можливості. *Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Державне управління»)*. 2023. № 9(15) С.206-216. https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-9(15)-206-216

39. Kravchenko M. V., Vitenko Z. R. Публічне управління у сфері пенсійного забезпечення військовослужбовців в Україні. *Наукові інновації та передові технології. Серія «Управління та адміністрування»*. 2023. https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-12(26)-22-29

40. Кравченко М.В., Бегларян О.Ф. Проблеми та перспективи публічної політики у сфері соціального захисту поліцейських України. *Економіка. Управління. Інновації.* 2023. № 1(32). http://eui.zu.edu.ua/article/view/283045/277223

41. Кравченко М.В. Вітенко З. Р. Особливості пенсійного забезпечення військовослужбовців у сучасних умовах. *Наукові перспективи*. 2023. № 9(39). https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-9(39)-129-136

42. Колтун В.С., Кравченко М.В. Концептуальні підходи до забезпечення якості публічних послуг (на прикладі соціальних послуг). *Актуальні питання у сучасній науці.* 2023. №9 (15). С. 951-963

12.3. Додаткова література:

43. Мельничук Л. М., Кравченко М. В. Політика інклюзивного розвитку: проблеми впровадження в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення. *Modernization of Public Authorities in the Digital State Format: Challenges and Prospects under Martial Law and Postwar Reconstruction* : scientific monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2025. 608 p. С.417-438. DOI https://doi.org/10.30525/978-9934-26-571-6-20

44. Мельничук Л. М., Кравченко М. В. Розвиток соціальної сфери України на засадах державно-приватного партнерства. *Science and education in the third millennium: information technology, education, law, psychology, social security and work, management*. International collective monograph. Volume II. Institute of Public Administration Affairs. Lublin, Polska, 2025. 410 p. 206-244.

45. Мельничук Л. М. Державне управління соціальним розвитком регіонів: реалії та перспективи: монографія. Луцьк, 2018. 440 с.

46. Наливайко Л. Соціальна політика та соціальний захист в країнах ЄС: сучасний стан та тенденції. URL: https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2023/04/S1/NV_DDUVS_spec_1_2022-7-12.pdf

47. Черенько Л. М. Модель рівня життя в умовах соціально-економічної нестабільності: монографія. К. : Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України, 2021. 423 с.

48. Цілі сталого розвитку: Україна. URL: https://www.idss.org.ua/monografii/ 2017_SDGs_NationalReport.pdf

49. Melnychuk L. Creating a Barrier-Free Space as a Component of Achieving Social Security in the Context of Modern Challenges and Threats (Створення безбар’єрного простору як складова досягнення соціальної

безпеки в умовах сучасних викликів і загроз) *Social Studies: Theory and Practice.* 2022. Vol. 13 Nr. 2/. pp. 81–101.

50. Melnychuk, L., Gorinov, P. & Hohol, T. Implementation of innovations in the public administration system for the social sphere: reform of the deinstitutionalization process in Ukraine. *Public Policy and Accounting*. 2021. 2(4). C. 9–16.

12.4. Інформаційні ресурси:

51. Верховна Рада України. URL: http://www.rada.gov.ua/.

52. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. URL: http://www.president.gov.ua/.

53. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: http://www.kmu.gov.ua/.

54. Глобальні цілі сталого розвитку 2030 URL: http://www.un.org.ua/images/documents/3615/%D1%86%D1%96%D0%BB%D1%96_web(2).pdf

55. Лабораторія законодавчих ініціатив. URL: https://parlament.org.ua/

56. Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/

57. Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України. URL: http:// www.msp.gov.ua

58. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua